

A TÁRSULATI ÉLET HÍREI

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat 2008. évi Küldöttközgyűlése

Az Eötvös Társulat éves Küldöttközgyűlését 2008. május 31-én tartotta az ELTE Fizikus tömbjében.

A hagyományoknak megfelelően napirend előtti előadással kezdődött a program. *Cserti József*, ELTE Komplex Rendszerek Fizikája tanszék docense *A jövő elektronikája: a spintronika* című előadása a 2007. évi Nobel-díjjal jutalmazott kutatás témájához kapcsolódott, kezdve a spintronika alapfogalmaival, befejezésül bemutatva a téma nemzetközi és hazai kutatásának helyzetét.

Az előadást követően, miután a megjelentek létszáma elérte a határozatképességhez szükséges számot (85 küldöttből 65 fő), a Társulat elnöke megnyitotta a Küldöttközgyűlést.

Sólyom Jenő köszöntötte a küldötteket, a meghívottakat, az elnökséget, valamint a Társulat érdeklődő tagjait, majd beszámolt a 2007. évben végzett tevékenységekről. Részletesebben beszélt az alábbi kiemelt témákról: nemzetközi kapcsolatok (EPS, CERN); MTA-, valamint a médiakapcsolatok; az OKM kerettantervével kapcsolatos társulati állásfoglalás; fizika, illetve természettudományi tantárgyak oktatása körül kialakult helyzet elemzése; a szakcsoportok tevékenysége; a Science Centre Alapítvány; *Tisza László* centenáriumi ünnepség, Teller Ede emléktábla-avatás, *Montváry István* tiszteleti tag székfoglaló előadása, Marx György-emlékülés (2008. május, MTA) és a Csillagászat éve (2009).

A második napirendi pontnak megfelelően a szavazatszámú bizottságot, a jegyzőkönyv vezetőjét és hitelesítőit a Közgyűlés egyhangúlag megszavazta.

Ezt követően tartotta meg *Kádár György* főtitkári beszámolóját. Előzetesen az elnöki beszámolót kiegészítette a tanári szakcsoportok munkájának értékelésével. Kiemelte a két tanári ankétot, mindkét rendezvényt igen sikeresnek ítélte meg. Ezt követően a Társulat 2007. évi gazdálkodását, pénzügyi beszámolóját, valamint a 2008. évi költségvetési tervet terjesztette a Közgyűlés elé.

A Társulat elnöksége, amelynek jogköre az ügyrend módosítása, a területi csoportok gazdálkodását érintve az alábbi határozati javaslatot fogalmazta meg, és erről tájékoztatta a Közgyűlést. Ügyrend 4.4.5. „A területi szervezetek gazdálkodása során százezer forintot meghaladó egyedi értékű tárgyi eszköz beszerzésére csak a Társulat főtitkáriának előzetes hozzájárulásával kerülhet sor. A területi szervezet által beszerzett tárgyi eszközöket – a területi szervezet használati jogának feltüntetésével – a Társulat központi leltári nyilvántartásában kell szerepeltetni.”

A felügyelő bizottság értékelését, *Ádám Péter* felügyelő bizottsági elnök egyéb elfoglaltsága miatt, *Härtlein Károly* bizottsági tag ismertette. A Felügyelő Bizottság a Társulat 2007. évi gazdálkodását áttekintette, azt rendben lévőnek találta, ezért javasolta a 2007. évi pénzügyi beszámoló, valamint a 2008. évi költségvetés elfogadását.

Ötödik napirendi pontként a Társulat alapszabályának módosításáról szóló javaslatok következtek. *Kádár György* főtitkár tájékoztatta a Közgyűlést: a Sugárvédelmi Szakcsoport vezetősége azzal a kéréssel fordult az elnökséghez, hogy a szakcsoportok elnöki és titkári tisztségére – a jelenlegi alapszabálytól eltérően – a 4 évre történő megválasztás egyszer megismételhető legyen, ugyanis a fenti tisztséget betöltők jelenleg folyamatosan nem választhatók újra. A felügyelő bizottság korábbi elnöke, *Wojnarovich Ferenc* jelezte, hogy a Társulat elnökére vonatkozó tisztújítás a 2005. évi alapszabály szerint mára ellentmondásos, ezért ezt a részt is módosítani szükséges. *Kádár György* javasolta, hogy a Társulat közhasznú tevékenysége egészüljön ki a környezetvédelmi tevékenységgel. *Sükösd Csaba* alelnök javasolta, hogy a *Fizikai Szemle* támogatói között szerepeljen a Magyar Nukleáris Társaság is.

A javaslatokat követő vita és szavazás eredményeként az alábbi határozatok születtek:

– A Társulat elnökének megbízatása 2 évre szól, s egyszer újraválasztható.

– A *Fizikai Szemle* támogatói között szerepel a Magyar Nukleáris Társaság.

Sólyom Jenő elnök beszámolóját tartja.

Fotó: Kármán Tamás

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Érem kitüntette Gergely György

– Az Alapszabály kiegészül a környezetvédelmi tevékenységgel.

A fenti három javaslatot a Közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

A Szakcsoportok vezető tisztségviselőinek – elnök és titkár – újráválasztásáról vita alakult ki. *Solymosi József*, a Sugárvédelmi Szakcsoport elnöke kifogásolta, hogy egy demokratikus szervezet esetében a Társulat vezetősége nem ad szabad kezét a szakcsoportoknak, hatalmat kíván gyakorolni felettük. Módosítási javaslata: „A szakcsoport elnöke és titkára ugyanarra funkcióra egyszer a közvetlenül következő négy éves ciklusra is megválasztható.” *Patkós András* alelnök, *Sükösd Csaba* alelnök, *Kádár György* főtitkár, valamint *Martinás Katalin*, *Lévai Péter* és *Bakonyi Imre* küldöttek is bekapcsolódtak a vitába, többen felvetették az újráválasztási jogi lehetőségének vizsgálatát.

A választás, illetve újráválasztás tárgyában a vitapartnerek között nem sikerült közös állásfoglalást kialakítani, ezért a főtitkár szavazást kért e témában.

A szavazás eredményeként *Solymosi József* módosítási javaslata 7, az elnökség módosítási javaslata 28 szavazatot kapott. Mivel a küldöttek kevesebb, mint 50 százaléka szavazott az alapszabály módosítására, ezért az alapszabály vonatkozó pontja módosítás nélkül érvényben marad: a szakcsoportok tisztújításánál az elnök és titkár 4 éves időtartamra választható meg.

Hetedik napirendi pontként új tisztségviselők megválasztására került sor. *Sólyom Jenő* elnök – az elnökség nevében – javaslatot tett *Dörnyei Józsefné Németh Judit* volt elnök tiszteletbeli elnökké történő megválasztására. Kérte továbbá, hogy *Szatmáry Zoltánt*, aki 2008 januárjától megbízottként ellátja a *Fizikai Szemle* főszerkesztői tevékenységét, a Közgyűlés válassza meg a folyóirat főszerkesztőjévé.

Gyulai József, a jelölőbizottság elnöke a Közgyűlés elé terjesztette a tisztújításra vonatkozó javaslatot:

– A Társulat 2009. évi Közgyűlést követően hivatalba lépő új elnöke pozícióra – 2008-as Közgyűléstől a 2009-es Közgyűlésig alelnök – *Horváth Zalánt* javasolja.

– A jelölőbizottság elnökének mandátuma lejárt, ezért új elnöknek *Patkós András*t javasolja.

– A jelölőbizottság tagjai közül *Papp György* és *Vertse Tamás* mandátuma lejárt, *Kiss Gyula* és *Zsúdel László* mandátuma 2 évre meghosszabbítható. Tehát tagságra javasolta *Kiss Gyulát*, *Zsúdel Lászlót*, *Heszler Pétert* és *Krasznaborkay Attilát*.

A Társulat díjbizottsága és elnöksége javasolta, hogy az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Érem kitüntetését *Gergely György*nek ítélje oda a Közgyűlés.

A Küldöttközgyűlés a hetedik napirend szerinti javaslatokat egyhangúlag megszavazta. A Társulat érdemét *Sólyom Jenő* elnök adta át *Gergely György*nek.

Ezután került sor a tudományos és társulati díjak kiosztására. *Faigel Gyula*, a díjbizottság elnöke ismertette a díjbizottság döntését és felkérte *Sólyom Jenő* elnököt a díjak átadására.

A *Marx György* Felsőoktatási díjat *Dávid Gyula*, a *Schmid Rezső*-díjat *Gubicza Jenő*, a *Jánossy Lajos*-díjat *Kun Ferenc*, a *Bródy Imre*-díjat *Rajta Ferenc*, a *Novobátzky Károly*-díjat *Takács Gábor*, a *Szalay Sándor*-díjat *Tőkési Károly*, az Eötvös Plakettet *Molnár László* és végül a *Prometheus*-éremet *Végh László* vehette át.

Sólyom Jenő, a Társulat elnöke zárszavában gratulált a kitüntetetteknek, megköszönte *Kármán Tamás*, a *Fizikai Szemle* műszaki szerkesztője, valamint *Nagy Zsigmondné*, *Margó* ügyvezető titkár munkáját, és tevékenységük elismeréséül a Társulat Eötvös-plakettjét adta át nekik.

Ezt követően megköszönte a részvételt és további jó munkát, a nyári szünetre pedig jó pihenést kívánt a résztvevőknek.

AZ AKADÉMIAI ÉLET HÍREI

Nano Törzsasztal

A Magyar Tudományos Akadémia Akadémiai Klub keretében 2004 óta működik a Nano Törzsasztal. A szakmai témákon kívül az utóbbi összejöveteleken napirenden volt a nanotechnológia és nanotudomány oktatása. Alakult egy *ad hoc* bizottság, ezt *Gyulai József* vezeti.

Mint civil szervezet, a Nano Törzsasztal figyelmét elsősorban a nanoval kapcsolatos ismeretek középiskolai oktatására fókuszálja.

A 2008. júniusi összejövetelen kialakult vélemény szerint egy lehetséges, alulról építkező önkéntes mozgalom indulhat el. Ennek keretében a Törzsasztal részt-

vevői előadásokat tartanának azokban a középiskolákban, ahol erre igény van. Az előadások a diákoknak szóló, egy-két alkalmat felölelő, szakkör jellegű elfoglaltságot jelentené, amelyeken természetesen szívesen látjuk az érdeklődő tanárokat is. Későbbiekben elindulhatna a tanárok továbbképzése. Erre valós, vagy virtuális szervezeti egységeket kell létrehozni.

Vizsgálendő továbbá önálló tanárszak indítása, szigorúan figyelembe véve az érvényes akkreditációs feltételeket.

Vizsgáltuk egy nanobusz létrehozását, ahol első sorban a német modell volt a kiinduló pont ([http://](http://www.nanotruck.de)

www.nanotruck.de). Nagy szerepet szánunk a különböző nano tematikájú honlapoknak. Tervezzük egy magyar nyelvű nano honlap létrehozását a Nano Törzsasztal honlapján belül, összegyűjtve a magyar nyelvű linkeket.

Az elsajátított ismeretek hozzájárulhatnak a természettudományos ismeretek szintetizálásához, illeszkedve *Pálinkás József* MTA elnök javaslatai megvalósulásához.

A részletek iránt érdeklődők kérdéseit várjuk.

Mojzes Imre

a Nano Törzsasztal elnöke
mojzes@ett.bme.hu

HÍREK ITTHONRÓL

Az ELTE Fizikai Doktori Iskolájának hirdeteménye

Az ELTE Fizikai Doktori Iskolájának *Fizika tanítása* programja (részletesebben lásd *Fizikai Szemle* 47 (2007) 333–340. old.) a 2008–2009. tanévre 11 új hallgatót vett fel, köztük két erdélyi tanár kollégát.

A megkezdett PhD-munkák (a témavezetők nevével):

Az anyagtudomány oktatása középiskolai, illetve BSc szinten (*Lendvai János*)

Komplex tananyag készítése és alkalmazási lehetőségei a középiskolai modern fizika tanításában (*Jubász András*)

A hálózatépítés szociológiai, pszichológiai és didaktikai alkalmazásai az iskolában (*Néda Zoltán, Derényi Imre*)

Számítógépek használata a középiskolai mechanika oktatásban (*Tasnádi Tamás*)

Fizikai jelenségek modelljei különböző szintű leírásban (*Rácz Zoltán*)

Nemlineáris jelenségek vizsgálata és elemzése középiskolai diákkörön, szakkörön (*Tél Tamás*)

Humán érdeklődésű középiskolai tanulók integrált szemléletű természettudományos oktatásának lehetőségei (*Ily Judit*)

A számítógép felhasználása a fizika BSc szintű oktatásában (*Tasnádi Péter*)

A természetes radioaktivitás Heves megyében (*Horváth Ákos*)

Demonstrációs kísérletek, mérések kidolgozása, kiemelt figyelemmel a feladat- és problémamegoldás segítésére (*Jubász András*)

Levegőben levő nyomelemek kimutatása, forrásai és környezeti hatásai vizsgálata (*Horváth Ákos*)

A doktori képzés előadásai nyilvánosak, minden érdeklődő tanárkollégát szívesen látunk! Az előadások időpontja: minden hónap második szombatja, délelőtt 9 órától körülbelül 4 óráig.

A 2008–2009-es tanév első félévének előadási témái:

A fizika tanítása. Részecekefizika. Fizika a biológiában. A fizika szemléletformáló nagy kísérletei.

Az első előadás 2008. szeptember 13., szombaton délelőtt 9 órakor kezdődik az ELTE TTK Északi Tömb (Pázmány Péter sétány 1/A), 4.52 (Sas Elemér) termében.

Kürti Jenő

igazgató

ELTE Fizikai Intézet

Ki lesz a befutó?

Debrecenben és Bilbaóban megosztva tartotta alakuló ülését az Európai Neutronkutató Központ (ESS) fizikusokból álló nemzetközi szakmai tanácsadó testülete 2008. július 22-től 24-ig. A tanácskozás célja egy közös tudományos koncepció kidolgozása volt az ESS kutatási nagyberendezés megszerzésére irányuló ajánlati dokumentáció részeként.

Az Európai Neutronkutató Központ megvalósításának jogáért a svédországi Lund, a spanyol Bilbao és a magyarországi Debrecen versenyez. A három pályázó közül a magyar és a spanyol fél 2007 októberében együttműködési megállapodást kötött. Az együttműködés kezde-

ményezésére, a világ vezető szakembereit felkérve, létrejött az a szakmai grémium, amely az ESS hivatalos, tudományos tanácsadó testülete lett. Az International Advisory Board (IAB) független szakmai testület, amelynek magyar társelnöke *Pálinkás József*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, másik társelnöke pedig *Ian Anderson*, az ESS-hez hasonló amerikai neutronforrás igazgatója. A testület tagjai között ott van *Masatoshi Arai*, a japán neutronkutató vezetője, illetve *Andrew Taylor*, az ISIS Forrásközpont igazgatója is.

További részletek a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium honlapján olvashatók.